

สรุปข่าวการประชุมคณะรัฐมนตรี

วันที่ 6 กุมภาพันธ์ 2567

ประเด็นเศรษฐกิจ และกระทรวงการคลัง

เรื่อง มาตรการรองรับฤดูแล้ง ปี 2566/2567 และโครงการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำเพื่อรองรับสถานการณ์ภัยแล้งและฝนทิ้งช่วง ปี 2567

คณะรัฐมนตรีมีมติรับทราบและเห็นชอบตามที่คณะกรรมการทรัพยากรน้ำแห่งชาติ (กนช.)

เสนอ ดังนี้

1. รับทราบมาตรการรองรับฤดูแล้ง ปี 2566/2567 (9 มาตรการ) และโครงการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำเพื่อรองรับสถานการณ์ภัยแล้งและฝนทิ้งช่วง ปี 2567

2. มอบหมายหน่วยงานดำเนินการตามมาตรการดังกล่าว โดยรายงานให้ กนช. ทราบ พร้อมทั้งสรุปผลการดำเนินงานรายงานคณะรัฐมนตรีเพื่อทราบต่อไป

สาระสำคัญของเรื่อง

กนช. รายงานว่า

1. ตามปฏิทินการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำที่ให้หน่วยงานนำไปใช้เป็นกรอบในการปฏิบัติงาน แบ่งเป็น 2 ช่วง ได้แก่ ช่วงฤดูแล้ง เริ่มตั้งแต่วันที่ 1 พฤศจิกายน สิ้นสุดวันที่ 30 เมษายน ของปีถัดไป และช่วงฤดูฝน เริ่มตั้งแต่วันที่ 1 พฤษภาคม สิ้นสุดวันที่ 31 ตุลาคมของทุกปี (ยกเว้นพื้นที่ภาคใต้ฝั่งตะวันออก ซึ่งช่วงฤดูแล้งเริ่มวันที่ 1 มีนาคม สิ้นสุดวันที่ 31 สิงหาคมของทุกปี และช่วงฤดูฝน เริ่มตั้งแต่วันที่ 1 กันยายน สิ้นสุดวันที่ 28 กุมภาพันธ์ ของทุกปี) โดยในช่วงฤดูแล้ง ปี 2566/2567 ได้ดำเนินการตามกรอบแนวทางวางแผนการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ ฤดูแล้ง ปี 2566/2567 ดังนี้

1.1 คาดการณ์ปริมาณน้ำต้นทุน ณ วันที่ 1 พฤศจิกายน 2566 แผนการจัดสรรน้ำ และความต้องการใช้น้ำรายกิจกรรม ช่วงฤดูแล้ง ปี 2566/2567 ในเขตชลประทานและนอกเขตชลประทาน โดยจัดสรรน้ำให้เป็นไปตามลำดับความสำคัญที่คณะกรรมการลุ่มน้ำกำหนด และปริมาณน้ำที่นำมาใช้ได้แหล่งน้ำบาดาลตามข้อมูลศักยภาพน้ำบาดาล (รายตำบล/อำเภอ/จังหวัด) พร้อมการจัดหาแหล่งน้ำสำรองทั้งแหล่งน้ำผิวดินและใต้ดิน

1.2 คาดการณ์แผนการใช้น้ำรายเดือน ช่วงฤดูแล้ง ปี 2566/2567 รายกิจกรรม ประกอบด้วย อุปโภค บริโภค การเกษตรโดยส่งเสริมการปลูกพืชใช้น้ำน้อย รักษาระบบนิเวศ อุตสาหกรรม โดยการส่งเสริมจัดการน้ำใช้หลัก 3R (Reduce Reuse Recycle) ให้เพียงพอต่อปริมาณน้ำต้นทุนช่วงฤดูแล้ง และรองรับสถานการณ์เอลนีโญ

1.3 คาดการณ์พื้นที่เพาะปลูกพืช ช่วงฤดูแล้ง ปี 2566/2567 ในเขตชลประทาน และนอกเขตชลประทาน ให้สอดคล้องกับปริมาณน้ำต้นทุน

1.4 ประเมินพื้นที่เฝ้าระวังเสี่ยงขาดแคลนน้ำ ช่วงฤดูแล้ง ปี 2566/2567 โดยแบ่งเป็นพื้นที่อุปโภค บริโภค (ในเขต/นอกเขตพื้นที่ให้บริการประปานครหลวง/ภูมิภาค) และพื้นที่เกษตรกรรม (นาข้าว/ไม้ผลที่มีมูลค่าทางเศรษฐกิจ) และพื้นที่เฝ้าระวังคุณภาพน้ำ

1.5 การส่งเสริมความเข้มแข็งการบริหารจัดการน้ำชุมชน/องค์กรผู้ใช้น้ำ

2. สำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติ (สทนช.) ได้บูรณาการทุกหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกำหนดมาตรการรองรับฤดูแล้ง ปี 2566/2567 จำนวน 3 ด้าน 9 มาตรการ เพื่อให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องดำเนินการเตรียมพร้อมรับมือกับสถานการณ์ที่อาจจะเกิดขึ้นได้ทันต่อสถานการณ์ และจัดทำโครงการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำเพื่อรองรับสถานการณ์ภัยแล้งและฝนทิ้งช่วงปี 2567 โดยมีสาระสำคัญสรุปได้ ดังนี้

2.1 มาตรการรองรับฤดูแล้ง ปี 2566/2567 จำนวน 3 ด้าน 9 มาตรการ ดังนี้

การดำเนินการ	หน่วยงานที่รับผิดชอบ
ด้านน้ำต้นทุน (Supply)	
มาตรการที่ 1 เฝ้าระวังและเตรียมจัดหาแหล่งน้ำสำรองพร้อมวางแผนเตรียมเครื่องจักรเครื่องมือในพื้นที่เฝ้าระวังเสี่ยงขาดแคลนน้ำ (ก่อนและตลอดฤดูแล้ง)	
(1) คาดการณ์ชี้เป้าพื้นที่เฝ้าระวังเสี่ยงขาดแคลนน้ำอุปโภคบริโภค การเกษตร และคุณภาพน้ำ (ก่อนและระหว่างฤดู) พร้อมทั้งติดตาม เฝ้าระวัง และประเมินสถานการณ์ตลอดฤดูแล้ง	กระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม (อว.) กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ (กษ.) กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม (ดศ.) กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม (ทส.)
(2) สำรวจ ตรวจสอบ พื้นที่แหล่งเก็บกักน้ำสำรอง และจัดทำแผนปฏิบัติการสำรองน้ำในพื้นที่เฝ้าระวังเสี่ยงขาดแคลนน้ำดิบเพื่ออุปโภคบริโภค และการเกษตร	กระทรวงมหาดไทย (มท.) และ สทนช.
(3) เตรียมความพร้อมเครื่องจักรเครื่องมือให้อยู่ในสภาพพร้อมใช้งานและเข้าช่วยเหลือในพื้นที่เฝ้าระวังเสี่ยงขาดแคลนน้ำได้ทันสถานการณ์	
(4) จัดทำระบบฐานข้อมูลกลางที่มีมาตรฐานเพื่อใช้ในการบริหารจัดการพื้นที่เสี่ยง/พื้นที่เกิดเหตุ(บ่อบาดาล)	
มาตรการที่ 2 ปฏิบัติการเติมน้ำอย่างมีประสิทธิภาพ (ก่อนและตลอดฤดูแล้ง)	
(1) จัดทำแผนปฏิบัติการฝนหลวงรองรับพื้นที่เฝ้าระวังเสี่ยงขาดแคลนน้ำ และปฏิบัติการเติมน้ำให้กับแหล่งน้ำ พื้นที่เกษตรและพื้นที่เฝ้าระวังเสี่ยงขาดแคลนน้ำตามสภาพอากาศที่เหมาะสม	กษ. และ ทส.
(2) จัดทำแผนปฏิบัติการและปฏิบัติการเติมน้ำ/สูบน้ำใต้ดินในพื้นที่ที่มีศักยภาพ	
ด้านความต้องการใช้น้ำ (Demand)	
มาตรการที่ 3 กำหนดแผนจัดสรรน้ำและพื้นที่เพาะปลูกพืชฤดูแล้ง ควบคุมการเพาะปลูกข้าวนาปรัง สร้างการรับรู้ให้กับเกษตรกรเตรียมน้ำสำรองสำหรับพื้นที่ลุ่มต่ำรับน้ำนอง (ก่อนและตลอดฤดูแล้ง)	
(1) กำหนดแผนการจัดสรรน้ำให้สอดคล้องกับปริมาณน้ำต้นทุน และสถานการณ์เอลนีโญ พร้อมแจ้งแผนให้ มท. และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องรับทราบและปฏิบัติตามอย่างเคร่งครัด	กระทรวงกลาโหม (กท.) อว. กษ. กระทรวงคมนาคม (คค.) ทส. กระทรวงพลังงาน (พน.) มท. สำนักงานนายกรัฐมนตรี (นร.) และ คณะกรรมการลุ่มน้ำ
(2) กำหนดแผนเพาะปลูกพืชฤดูแล้งและขึ้นทะเบียนเกษตรกร โดยระบุพื้นที่คาดการณ์เพาะปลูกและแหล่งน้ำที่นำมาใช้ให้ชัดเจน ในรูปแบบแผนที่เพื่อให้การเพาะปลูกสอดคล้องกับปริมาณน้ำต้นทุน พร้อมทั้งกำหนดมาตรการป้องกันและแก้ไขการเพาะปลูกพืชพื้นที่นอกแผนและพื้นที่ที่ไม่สามารถสนับสนุนน้ำเพื่อการเพาะปลูกได้ โดยมอบหมายหน่วยงานที่รับผิดชอบประชาสัมพันธ์และสร้างการรับรู้ให้กับเกษตรกรอย่างต่อเนื่อง	
(3) ควบคุมการใช้น้ำของพื้นที่ลุ่มน้ำตอนบนให้เป็นไปตามแผน และมีประสิทธิภาพ เพื่อไม่ให้เกิดผลกระทบการขาดแคลนน้ำด้านอุปโภคบริโภคของพื้นที่ลุ่มน้ำตอนล่าง และมอบหมาย มท. ร่วมกับ กษ. และ ทส. สร้างการรับรู้กับประชาชนในพื้นที่เพื่อควบคุมการส่งน้ำให้ตรงตาม	

วัตถุประสงค์ (4) เตรียมน้ำสำรองสำหรับพื้นที่ลุ่มต่ำรับน้ำนอง โดยการสนับสนุนจัดสรรน้ำเตรียมแปลงเพาะปลูกนาปรังรอบที่ 1 (นาปี) (5) สำรวจ ตรวจสอบ คั่นคลอง เขื่อนป้องกันตลิ่ง ถนนที่เชื่อมต่อกับทางน้ำ ในพื้นที่ที่อาจจะเกิดการทรุดตัว เนื่องจากระดับน้ำในทางน้ำที่อาจจะลดต่ำกว่าปกติ	
มาตรการที่ 4 บริหารจัดการน้ำให้เป็นไปตามลำดับความสำคัญการใช้น้ำที่คณะกรรมการลุ่มน้ำกำหนด (ตลอดฤดูแล้ง)	
จัดสรรน้ำตามลำดับความสำคัญการใช้น้ำที่คณะกรรมการลุ่มน้ำแต่ละลุ่มน้ำกำหนดเพื่อรองรับสถานการณ์เอลนีโญ	กษ. พน. ทส. มท. สำนักงานคณะกรรมการนโยบายเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก (สกพอ.) และคณะกรรมการลุ่มน้ำ
มาตรการที่ 5 เพิ่มประสิทธิภาพการใช้น้ำ ประหยัดน้ำ และลดการสูญเสียน้ำในทุกภาคส่วน (ก่อนและตลอดฤดูแล้ง)	
(1) สนับสนุนข้อมูลทางวิชาการ ถ่ายทอด เผยแพร่ผลการวิจัยและพัฒนา เพื่อให้หน่วยงานต่าง ๆ นำไปใช้ประโยชน์ในการเพิ่มประสิทธิภาพการใช้น้ำภาคการเกษตร และส่งเสริมการปรับเปลี่ยนการเพาะปลูกพืชเพื่อลดความเสี่ยงต่อการขาดแคลนน้ำและเพิ่มรายได้ในพื้นที่ อาทิ ปลูกพืชใช้น้ำน้อยหรือพืชที่เหมาะสมกับศักยภาพของพื้นที่ ปรับปรุงระบบการให้น้ำพืชนำเทคโนโลยีเข้ามาช่วยในการบริหารจัดการน้ำ เป็นต้น (2) การประหยัดน้ำของหน่วยงานภาครัฐ เอกชนและประชาชน มีการดำเนินการ ดังนี้ (2.1) วางแผนลดการใช้น้ำของหน่วยงานภาครัฐ พร้อมประชาสัมพันธ์รณรงค์การใช้น้ำอย่างประหยัดในทุกภาคส่วน (2.2) ส่งเสริมสนับสนุนให้โรงงานอุตสาหกรรมใช้ระบบ 3R เพื่อลดการใช้น้ำจากแหล่งน้ำต่าง ๆ (3) ลดการสูญเสียน้ำในระบบประปาและระบบชลประทาน มีการดำเนินการ ดังนี้ (3.1) ลดการสูญเสียน้ำในระบบประปา (3.2) เพิ่มประสิทธิภาพการส่งน้ำในระบบชลประทาน โดยการปรับรอบเวรการส่งน้ำ ให้สอดคล้องกับปริมาณความต้องการน้ำของพื้นที่	อว. กษ. สทนช. และคณะกรรมการลุ่มน้ำ
มาตรการที่ 6 ฝึกระวังและแก้ไขคุณภาพน้ำ (ตลอดฤดูแล้ง)	
ฝึกระวัง ตรวจสอบ ควบคุม และแก้ไขคุณภาพน้ำในแม่น้ำสายหลัก แม่น้ำสายรอง รวมถึงแหล่งน้ำที่รับน้ำจากภาคอุตสาหกรรม การเกษตร และชุมชน รวมทั้งเตรียมแผนปฏิบัติการรองรับกรณีเกิดปัญหาและแจ้งเตือนพื้นที่ที่อาจได้รับผลกระทบ พร้อมทั้งรายงานผลการแก้ไขคุณภาพน้ำ	กษ. ทส. มท. และกระทรวงอุตสาหกรรม (อก.)
ด้านการบริหารจัดการ (Management)	
มาตรการที่ 7 เสริมสร้างความเข้มแข็งด้านการบริหารจัดการน้ำของชุมชน/องค์กรผู้ใช้น้ำ (ตลอดฤดูแล้ง)	

เสริมสร้างความเข้มแข็งด้านการบริหารจัดการน้ำของชุมชนและองค์กร ผู้ใช้น้ำที่เสี่ยงขาดแคลนน้ำ โดยสร้างความรู้ความเข้าใจในการวางแผน การใช้น้ำจากแหล่งน้ำที่มีอยู่ การเตรียมจัดหาแหล่งน้ำสำรองและการกัก เก็บให้น้ำเพียงพอสำหรับอุปโภคบริโภคและ/หรือการเกษตรตลอดฤดู แล้ง รวมทั้งพัฒนา/เพิ่มประสิทธิภาพแหล่งน้ำชุมชน	อว. กษ. ทส. มท. สทท. และ มูลนิธิปิดทองหลังพระสืบสานแนว พระราชดำริ
มาตรการที่ 8 สร้างการรับรู้ ประชาสัมพันธ์ (ก่อนและตลอดฤดูแล้ง)	
สร้างการรับรู้ ประชาสัมพันธ์สถานการณ์และแผนบริหารจัดการน้ำ เพื่อให้เกิดความร่วมมือในการใช้น้ำอย่างประหยัด และเป็นไปตามแผนที่ กำหนด	นร. มท. สทท. และสำนักงาน คณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการ โทรคมนาคมแห่งชาติ
มาตรการที่ 9 ติดตามและประเมินผลการดำเนินงาน (ตลอดและหลังจากสิ้นสุดฤดูแล้ง)	
(1) ติดตามผลการดำเนินงานให้เป็นไปตามแผน รายงานผลการให้ความ ช่วยเหลือ และหากพบการขาดแคลนน้ำหรือภัยแล้งให้รายงานมายังกอง อำนวยการน้ำแห่งชาติและ กนช.	มทฐ. และ สทท.
(2) ประเมินผลการดำเนินงานตามมาตรการ พร้อมสรุปบทเรียน	

2.2 การจัดทำโครงการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำเพื่อ รองรับสถานการณ์ภัยแล้งและฝนทิ้งช่วงปี 2567 สรุปได้ ดังนี้

หัวข้อ	รายละเอียด	
วัตถุประสงค์	(1) เพื่อแก้ไขปัญหาและบรรเทาความเดือดร้อนของประชาชนจากสถานการณ์ขาด แคลนน้ำหรือเสี่ยงภัยแล้ง (2) เพื่อส่งเสริมให้เกิดการสร้างอาชีพ รายได้ และการจ้างแรงงานให้กับประชาชน หรือผู้ได้รับผลกระทบจากสถานการณ์ภัยแล้ง (3) เพื่อเป็นการกระตุ้นเศรษฐกิจในภาพรวมของประเทศ	
กิจกรรมและประเภท โครงการ	แบ่งเป็น 5 ประเภท เพื่อรวบรวม จำแนก วิเคราะห์ กลั่นกรองแผนงาน/โครงการให้ สอดคล้องกับแนวทางการดำเนินงานในแต่ละประเภท ดังนี้	
	กลุ่มประเภท	รายละเอียด
	(1) การซ่อมแซมอาคารชล ศาสตร์	เป็นงานซ่อมแซมอาคารชลศาสตร์ที่ชำรุดเสียหายจากการ ใช้งานหรือการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ การควบคุม การระบายน้ำ และการเก็บกักน้ำให้สามารถใช้งานได้ ตามวัตถุประสงค์เดิมของโครงการ เช่น ซ่อมแซมพนังกัน น้ำ คันกันน้ำ ประตูระบายน้ำคลองส่ง/ระบายน้ำ อาคาร บังคับน้ำ เป็นต้น
	(2) การปรับปรุง อาคารชลศาสตร์	เป็นการปรับปรุงอาคารชลศาสตร์เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพ จากเดิมให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลง หรือให้ เหมาะสมกับสภาพการใช้งานในปัจจุบัน เช่น ปรับปรุง อาคารระบายน้ำล้น คลองส่งน้ำ/ระบายน้ำ และฝายเพื่อ เพิ่มพื้นที่รับประโยชน์
	(3) การสร้าง ความมั่นคงด้านน้ำ เพื่อการอุปโภค-	เป็นงานที่ดำเนินการเพื่อการอุปโภคบริโภคให้แก่ ประชาชนในพื้นที่เสี่ยงขาดแคลนน้ำ เช่น ก่อสร้างบ่อน้ำบาดาล ปรับปรุงบ่อน้ำบาดาล

	บริโภค	ก่อสร้างระบบประปา ปรับปรุงคุณภาพน้ำประปา ก่อสร้างแหล่งกักเก็บน้ำสำรองเพื่อการอุปโภคบริโภคและ การปรับปรุงคุณภาพน้ำแหล่งน้ำต้นทุน
	(4) การเพิ่ม น้ำต้นทุน เพื่อรองรับ สถานการณ์ภัยแล้ง	เป็นงานที่ดำเนินการเพิ่มปริมาณน้ำต้นทุนให้แก่พื้นที่เสี่ยง ขาดแคลนน้ำหรือพื้นที่ ใกล้เคียง เพื่อให้มีความมั่นคงด้านน้ำมากขึ้น เช่น งานขุด ลอกห้วย หนอง คลอง บึง สระ งานก่อสร้างแหล่งน้ำใหม่ เพื่อการเกษตร งานระบบส่งน้ำและระบบกระจายน้ำเพื่อ การเกษตร งานบ่อน้ำบาดาลเพื่อการเกษตร ก่อสร้าง อาคารบังคับน้ำ ฝนหลวงและธนาคารน้ำใต้ดิน
	(5) การเตรียม ความพร้อม เครื่องมือเครื่องจักร	เป็นการซ่อมแซมบำรุงรักษาเครื่องมือเครื่องจักรที่มีอยู่ เดิมให้พร้อมใช้งานได้ทันต่อสถานการณ์ เช่น ซ่อมแซม เครื่องสูบน้ำและองค์ประกอบ เป็นต้น

หมายเหตุ : สททช. จะไม่พิจารณาแผนงานโครงการที่ไม่เกี่ยวกับการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ เช่น งานด้าน
ซ่อม/ปรับปรุงถนน สะพาน หรืออาคารสิ่งปลูกสร้างบ้านที่พักอาศัย/สำนักงาน และงานปรับปรุงภูมิทัศน์

1. กทช. ในการประชุมครั้งที่ 2/2566 เมื่อวันที่ 26 ตุลาคม 2566 ได้มีมติเห็นชอบมาตรการและ
โครงการดังกล่าวแล้วและให้เสนอคณะรัฐมนตรีเพื่อทราบต่อไป โดยให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องเร่งดำเนินการ เช่น

3.1 ให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องเร่งรัดจัดทำแผนปฏิบัติการรองรับมาตรการรองรับฤดูแล้ง ปี 2566/2567
หลังจาก กทช. ให้ความเห็นชอบมาตรการดังกล่าวแล้ว พร้อมทั้งรายงานผลการดำเนินการตามแผนปฏิบัติการ
ภายใต้มาตรการรองรับฤดูแล้ง ปี 2566/2567 ให้ สททช. ทราบทุกวันที่ 5 ของเดือน โดยเริ่มตั้งแต่วันที่ 5
พฤศจิกายน 2566 เป็นต้นไปจนกว่าจะสิ้นสุดฤดูแล้ง เพื่อให้การขับเคลื่อนตามมาตรการเป็นไปตามแผนและ
เกิดประสิทธิภาพสูงสุด

3.2 ให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องเตรียมแผนงานโครงการและความพร้อมของโครงการให้ถูกต้อง ครบถ้วน
ตามหลักเกณฑ์ 5 ประเภทของโครงการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ เพื่อรองรับ
สถานการณ์ภัยแล้งและฝนทิ้งช่วง ปี 2567 เพื่อสามารถแก้ไขปัญหาภัยแล้งได้ทันต่อสถานการณ์และเป็นไป
ตามระเบียบ กฎหมายที่เกี่ยวข้อง

ที่มา : <http://www.thaigov.go.th>

จัดทำโดยสำนักงานคลังจังหวัดลำปาง